C/2024/6825

29.11.2024 г.

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 21 октомври 2024 година

относно икономическата, бюджетната, трудовата и структурната политика на Малта

(C/2024/6825)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1263 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2024 г. за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета ([1]), и по-специално член 3, параграф 3 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид резолюциите на Европейския парламент,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

като взе предвид становището на Икономическия и финансов комитет,

като взе предвид становището на Комитета за социална закрила,

като взе предвид становището на Комитета за икономическа политика,

като има предвид, че:

(1) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета ([2]), с който бе създаден Механизмът за възстановяване и устойчивост („Механизмът“), влезе в сила на 19 февруари 2021 г. По линия на Механизма се предоставя финансова подкрепа на държавите членки за осъществяването на реформи и инвестиции, водещи до фискален стимул, финансиран от Съюза. В съответствие с приоритетите на европейския семестър за координация на икономическите политики Механизмът спомага за постигането на икономическо и социално възстановяване и за изпълнението на устойчиви реформи и инвестиции, по-специално реформи и инвестиции за насърчаването на екологичния и цифровия преход и за укрепването на устойчивостта на икономиките на държавите членки. Механизмът също така спомага за укрепването на публичните финанси и за стимулирането на растежа и създаването на работни места в средносрочен и дългосрочен план, за подобряването на териториалното сближаване в рамките на Съюза и за подкрепата на непрекъснатото прилагане на Европейския стълб на социалните права.

(2) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета ([3]) („Регламентът REPowerEU“), приет на 27 февруари 2023 г., има за цел постепенното премахване на зависимостта на Съюза от вноса на руски изкопаеми горива. Това ще спомогне за постигането на енергийна сигурност и диверсификация на енергийните доставки на Съюза, като същевременно ще увеличи използването на възобновяеми енергийни източници, капацитета за съхранение на енергия и енергийната ефективност. Малта добави нова глава за REPowerEU към своя национален план за възстановяване и устойчивост, за да финансира ключови реформи и инвестиции, които ще спомогнат за постигането на целите на REPowerEU.

(3) На 16 март 2023 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.“, за да осигури информация за политическите решения и да се създадат рамкови условия за увеличаване на растежа. Съобщението е структурирано около девет взаимно подсилващи се движещи сили в областта на конкурентоспособността. Сред тези движещи сили достъпът до частен капитал, научните изследвания и иновациите, образованието и уменията и функциониращият единен пазар се открояват като основни приоритети на политиката за реформи и инвестиции с цел справяне с настоящите предизвикателства, свързани с производителността, както и за изграждане на дългосрочна конкурентоспособност на Съюза и неговите държави членки. На 14 февруари 2024 г. Комисията публикува съобщение, озаглавено „Годишен доклад от 2024 г. за единния пазар и конкурентоспособността“. В съобщението се описват подробно конкурентните предимства на европейския единен пазар и предизвикателствата пред него, като се проследява годишното развитие в съответствие с установените девет движещи сили на конкурентоспособността.

([1]) ОВ L, 2024/1263, 30.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([3]) Регламент (ЕС) 2023/435 на Европейския парламент и на Съвета от 27 февруари 2023 г. за изменение на Регламент (ЕС) 2021/241 във връзка с главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост и за изменение на регламенти (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) 2021/1060 и (ЕС) 2021/1755 и Директива 2003/87/ЕО (ОВ L 63, 28.2.2023 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

(4) На 21 ноември 2023 г. Комисията прие годишния обзор на устойчивия растеж за 2024 г., с което постави началото на европейския семестър за 2024 г. На 22 март 2024 г. Европейският съвет одобри приоритетите на обзора на устойчивия растеж за 2024 г. във връзка с четирите измерения на конкурентоспособната устойчивост. На 21 ноември 2023 г. въз основа на Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета ([4]) Комисията прие и доклада за механизма за предупреждение за 2024 г., в който не посочи Малта като една от държавите членки, които могат да бъдат засегнати или за които може да съществува риск да бъдат засегнати от дисбаланси и за които ще е необходим задълбочен преглед. На същата дата Комисията прие и становище относно проекта на бюджетен план за 2024 г. на Малта. Комисията прие и препоръка за препоръка на Съвета относно икономическата политика на еврозоната, както и предложение за съвместния доклад за заетостта за 2024 г., в който се анализира прилагането на насоките за заетостта и принципите на Европейския стълб на социалните права. Съветът прие Препоръката относно икономическата политика на еврозоната ([5]) („Препоръка от 2024 г. относно еврозоната“) на 12 април 2024 г. и съвместния доклад за заетостта на 11 март 2024 г.

(5) На 30 април 2024 г. влезе в сила новата рамка на Съюза за икономическо управление. Рамката включва новия Регламент (ЕС) 2024/1263 за ефективна координация на икономическите политики и за многостранно бюджетно наблюдение, изменения Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета ([6]) за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит и изменената Директива 2011/85/ЕС на Съвета ([7]) относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки. Целите на новата рамка за икономическо управление са насърчаване на стабилни и устойчиви публични финанси, устойчив и приобщаващ растеж и устойчивост чрез реформи и инвестиции и предотвратяване на прекомерни бюджетни дефицити. С новата рамка за икономическо управление се насърчава също националната ангажираност и се поставя по-силен акцент в средносрочен план, наред с по-ефективно и по-съгласувано прилагане. Всяка държава членка трябва да представи на Съвета и на Комисията национален средносрочен фискално-структурен план. Националният средносрочен фискално-структурен план съдържа фискалните ангажименти, ангажиментите за реформи и ангажиментите за инвестиции на държавата членка, които обхващат период на планиране от 4 или 5 години в зависимост от редовната продължителност на мандата на законодателния орган в съответната държава. Планът за нетните разходи ([8]) в националните средносрочни фискално-структурни планове трябва да спазва изискванията на Регламент (ЕС) 2024/1263, в това число изискванията консолидираният държавен дълг да следва правдоподобно низходяща тенденция до края на периода на корекция или да остане на разумни равнища под 60 % от брутния вътрешен продукт (БВП), а дефицитът по консолидирания държавен бюджет да бъде сведен и/или поддържан под референтната стойност по Договора от 3 % от БВП в средносрочен план. Когато държава членка поеме ангажимент да изпълни съответен набор от реформи и инвестиции в съответствие с критериите, посочени в Регламент (ЕС) 2024/1263, периодът на корекция може да бъде удължен с най-много 3 години. За да подпомогне изготвянето на тези национални средносрочни фискално-структурни планове, на 21 юни 2024 г. Комисията публикува насоки относно информацията, която трябва да бъде предоставена от държавите членки в техните национални средносрочни фискално-структурни планове и в техните годишни доклади за напредъка. В съответствие с членове 5 и 36 от Регламент (ЕС) 2024/1263 Комисията предаде на държавите членки референтни траектории и техническа информация по целесъобразност. Държавите членки трябва да представят своите национални средносрочни фискално-структурни планове до 20 септември 2024 г., освен ако държавата членка и Комисията не се споразумеят да удължат този срок в разумни граници. В съответствие с националните си правни рамки държавите членки могат да обсъждат своите проекти на средносрочни планове с националните си парламенти, да поискат от независимите фискални институции да издадат становище и да проведат консултации със социалните партньори и други заинтересовани страни на национално равнище.

(6) През 2024 г. европейският семестър продължава да се развива в съответствие с прилагането на Механизма. Пълното изпълнение на плановете за възстановяване и устойчивост продължава да е от съществено значение за изпълнението на приоритетите на политиката в рамките на европейския семестър, тъй като плановете спомагат за ефективното справяне с всички или значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за всяка държава препоръки, отправени през последните години. Специфичните за всяка държава препоръки за 2019 г., 2020 г., 2022 г. и 2023 г. продължават да бъдат еднакво актуални за плановете за възстановяване и устойчивост, които бяха преразгледани, актуализирани или изменени в съответствие с членове 14, 18 и 21 от Регламент (ЕС) 2021/241.

([4]) Регламент (ЕС) № 1176/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. относно предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Препоръка на Съвета от 12 април 2024 г. относно икономическата политика на еврозоната (ОВ C, C/2024/2807, 23.4.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Регламент (ЕО) № 1467/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за ускоряване и изясняване на прилагането на процедурата при прекомерен дефицит (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Директива 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г. относно изискванията за бюджетните рамки на държавите членки (ОВ L 306, 23.11.2011 г., стр. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Нетни разходи съгласно определението в член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263: „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на i) разходите за лихви, ii) дискреционните мерки по отношение на приходите, iii) разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, iv) националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, v) цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица и vi) еднократните и други временни мерки.

(7) На 13 юли 2021 г. Малта представи на Комисията своя национален план за възстановяване и устойчивост в съответствие с член 18, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2021/241. Съгласно член 19 от Регламент (ЕС) 2021/241 Комисията оцени целесъобразността, ефективността, ефикасността и съгласуваността на плана за възстановяване и устойчивост в съответствие с насоките за оценка в приложение V към посочения регламент. На 5 октомври 2021 г. Съветът прие своето решение за изпълнение за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Малта ([9]), който бе изменен на 14 юли 2023 г. съгласно член 18, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2021/241 за актуализиране на максималното финансово участие за безвъзмездна финансова подкрепа, както и за да бъде включена главата за REPowerEU ([10]). Отпускането на траншовете зависи от приемането на решение на Комисията, взето в съответствие с член 24, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2021/241, в което се посочва, че Малта е изпълнила задоволително съответните ключови етапи и цели, определени в решението за изпълнение на Съвета. Задоволителното изпълнение предполага, че постигането на предходните ключови етапи и цели е запазено.

(8) В съответствие с член 4, параграф 1 от Регламент (ЕО) № 1466/97 ([11]) на 15 април 2024 г. Малта представи националната си програма за реформи за 2024 г. В съответствие с член 27 от Регламент (ЕС) 2021/241 националната програма за реформи за 2024 г. отразява също шестмесечното докладване на Малта относно напредъка, постигнат при изпълнението на нейния план за възстановяване и устойчивост.

(9) На 19 юни 2024 г. Комисията публикува доклада за Малта за 2024 г. В него беше оценен напредъкът на Малта в изпълнението на съответните специфични за държавата препоръки, приети от Съвета в периода 2019 — 2023 г., и беше направен преглед на изпълнението от страна на Малта на плана за възстановяване и устойчивост. Въз основа на този анализ в доклада за държавата бяха посочени пропуски по отношение на предизвикателствата, които не са разгледани или са само частично разгледани в плана за възстановяване и устойчивост, както и по отношение на новите и нововъзникващите предизвикателства. В него бяха оценени също напредъкът на Малта при прилагането на Европейския стълб на социалните права и постигането на водещите цели на Съюза в областта на заетостта, уменията и намаляването на бедността, както и напредъкът в постигането на целите на Обединените нации за устойчиво развитие.

(10) В съответствие с данните, потвърдени от Евростат, дефицитът по консолидирания държавен бюджет на Малта е намалял от 5,5 % от БВП през 2022 г. на 4,9 % през 2023 г., докато консолидираният държавен дълг е намалял от 51,6 % от БВП в края на 2022 г. на 50,4 % в края на 2023 г. Както бе обявено в съобщението на Комисията от 8 март 2023 г., озаглавено „Насоки за фискалната политика за 2024 г.“, Комисията предприема първата стъпка за откриване на основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит въз основа на данните за резултатите за 2023 г. в съответствие с действащите правни разпоредби. На 19 юни 2024 г. Комисията публикува доклад, изготвен в съответствие с член 126, параграф 3 от Договора. В този доклад се прави оценка на състоянието на бюджета на Малта, тъй като нейният дефицит по консолидирания държавен бюджет през 2023 г. надхвърля референтната стойност по Договора от 3 % от БВП. В доклада се заключава, че с оглед на тази оценка и след като разгледа становището на Икономическия и финансов комитет, изготвено съгласно член 126, параграф 4 от Договора, Комисията възнамерява да предложи през юли 2024 г. да бъде открита процедура при прекомерен дефицит за Малта, като предложи на Съвета да приеме решение съгласно член 126, параграф 6 от Договора за установяване на наличието на прекомерен дефицит в Малта.

(11) На 12 юли 2022 г. Съветът препоръча ([12]) Малта да предприеме действия, за да гарантира, че през 2023 г. растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи е в съответствие с като цяло неутрална позиция на фискалната политика ([13]), като се вземе предвид продължаващата временна и целенасочена подкрепа за най-уязвимите на покачването на цените на енергията домакинства и предприятия и за хората, бягащи от Украйна. На Малта беше препоръчано да има готовност да адаптира текущите разходи към променящата се ситуация. На Малта беше препоръчано също да увеличи публичните инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийната сигурност, като вземе предвид инициативата REPowerEU, включително чрез използване на Механизма и други фондове на Съюза. Според оценките на Комисията фискалната позиция ([14]) през 2023 г. е била рестриктивна — 0,6 % от БВП, в условията на висока инфлация. Растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи (след приспадане на дискреционните мерки по отношение на приходите) през 2023 г. осигури рестриктивен принос към фискалната позиция в размер на 1,6 % от БВП. Това включва нарасналите с по-малко от 0,1 % от БВП

([9]) ST 11941/21 INIT; ST 11941/21 ADD 1.

([10]) Решение за изпълнение на Съвета от 14 юли 2023 г. за изменение на Решение за изпълнение на Съвета от 5 октомври 2021 г. за одобряване на оценката на плана за възстановяване и устойчивост на Малта (ST 11202/23 INIT; ST 11202/23 ADD 1).

([11]) Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики (ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Препоръка на Съвета от 12 юли 2022 г. относно националната програма за реформи на Малта за 2022 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Малта за 2022 г. (ОВ C 334, 1.9.2022 г., стр. 146).

([13]) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. средносрочният потенциален растеж на производството на Малта през 2023 г., който се използва за измерване на фискалната позиция, се оценява на 11,2 % в номинално изражение въз основа на 10-годишния среден реален потенциален темп на растеж и дефлатора на БВП от 2023 г.

([14]) Фискалната позиция се определя като мярка за годишната промяна в основната бюджетна позиция на сектор „Държавно управление“. Нейната цел е да бъде оценен икономическият импулс, даден от фискалните политики — както тези, които са финансирани на национално равнище, така и тези, които се финансират от бюджета на Съюза. Фискалната позиция се измерва като разликата между i) средносрочния потенциален растеж и ii) промяната в първичните разходи без дискреционните мерки по отношение на приходите (и с изключение на свързаните с кризата с COVID-19 временни извънредни мерки), включително разходите, финансирани с безвъзмездна подкрепа (безвъзмездни средства) от Механизма и други фондове на Съюза.

разходи по целевите извънредни мерки за подкрепа в полза на домакинствата и предприятията, които са най-уязвими по отношение на покачването на цените на енергията. Растежът на финансираните на национално равнище първични текущи разходи през 2023 г. е в съответствие с препоръката на Съвета от 12 юли 2022 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства по Механизма и други фондове на Съюза, възлязоха на 0,9 % от БВП през 2023 г. Финансираните на национално равнище инвестиции възлязоха на 2,6 % от БВП през 2023 г., което представлява увеличение от 0,1 процентни пункта в сравнение с 2022 г. Малта финансира допълнителни инвестиции чрез Механизма и други фондове на Съюза. Малта финансира публични инвестиции за екологичния и цифровия преход, както и за енергийна сигурност, като например санирането на частни и обществени сгради, включително болници и училища, електрификацията на транспортния сектор и проекти, свързани с цифровизацията на публичната администрация и частния сектор. Тези публични инвестиции са частично финансирани от Механизма и други фондове на Съюза.

(12) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда реалният БВП да нарасне с 4,6 % през 2024 г. и с 4,3 % през 2025 г., а инфлацията (измерена с хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ) да бъде 2,8 % през 2024 г. и 2,3 % през 2025 г.

(13) В прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 4,3 % от БВП през 2024 г., а съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 52,0 % до края на 2024 г. Намаляването на дефицита през 2024 г. отразява главно ограничения ръст на междинното потребление и разходите за заплати, както и постепенното премахване на разходите, свързани с преструктурирането на националната авиокомпания. Според оценките на Комисията фискалната позиция се очаква да бъде рестриктивна — с 1,3 % от БВП през 2024 г.

(14) Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. разходи в размер на 0,4 % от БВП се очаква да бъдат финансирани с безвъзмездна подкрепа („безвъзмездни средства“) от Механизма през 2024 г. в сравнение с 0,2 % от БВП през 2023 г. Разходите, финансирани с безвъзмездни средства от Механизма, ще продължат да дават възможност за висококачествени инвестиции и реформи за повишаване на производителността без пряко въздействие върху салдото или дълга по консолидирания държавен бюджет на Малта.

(15) На 14 юли 2023 г. Съветът препоръча ([15]) на Малта да гарантира разумна фискална политика, по-специално като ограничи номиналното увеличение на финансираните на национално равнище нетни първични разходи ([16]) през 2024 г. до не повече от 5,9 %. Когато изпълняваха своите бюджети за 2023 г. и изготвяха своите проекти на бюджетни планове за 2024 г., държавите членки бяха приканени да вземат предвид факта, че Комисията ще предложи на Съвета да бъдат открити основани на дефицита процедури при прекомерен дефицит въз основа на данните за резултатите за 2023 г. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните първични разходи на Малта, финансирани на национално равнище, се очаква да се увеличат с 5,5 % през 2024 г., което е под препоръчания максимален темп на растеж. Нетните първични разходи през 2023 г. към момента на изготвяне на препоръката на Съвета от 14 юли 2023 г. обаче бяха по-високи от очакваното (с 0,8 % от БВП). Ако нетните първични разходи през 2023 г. бяха същите като очакваните към момента на изготвяне на препоръката на Съвета от 14 юли 2023 г., полученият темп на растеж на нетните първични разходи през 2024 г. щеше да бъде над препоръчания темп на растеж от 0,7 % от БВП. Поради това Комисията счита, че предвид базовия ефект, произтичащ от по-високите от очакваното нетни разходи през 2023 г., финансираните на национално равнище нетни първични разходи се оценяват като изложени на риск да не бъдат в пълно съответствие с препоръката.

(16) Освен това Съветът препоръча на Малта да предприеме действия за постепенно прекратяване на действащите извънредни мерки за енергийна подкрепа, като използва съответните икономии, за да намали бюджетния дефицит възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. Съветът препоръча също така, ако нови увеличения на цените на енергията налагат нови или запазване на съществуващи мерки за подкрепа, Малта да гарантира, че такива мерки за подкрепа са насочени към защитата на уязвимите домакинства и предприятия, че са фискално поносими и запазват стимулите за икономии на енергия. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. нетните бюджетни разходи ([17]) за извънредни мерки за енергийна подкрепа се оценяват на 1,7 % от БВП през 2023 г. и се очаква да бъдат 2,0 % през 2024 г. и 1,0 % през 2025 г. По-специално се приема, че намаленията на косвените данъци върху потреблението на енергия и субсидиите за производството на енергия, за да се компенсира увеличението на цените на вносната електроенергия и въглеродните емисии, ще останат в сила през 2024 г. и 2025 г. ([18]) Като се отчитат предизвикателствата, пред които е изправена Малта поради високата зависимост от вноса на енергия и уязвимостта спрямо външни шокове, изострени вследствие на малкия размер на икономиката, не се очаква извънредните мерки за енергийна подкрепа да бъдат прекратени възможно най-скоро през 2023 г. и 2024 г. Съществува риск това да не съответства на препоръките на Съвета. Следователно няма свързани икономии, които да се използват за намаляване на бюджетния дефицит, както беше препоръчано от Съвета. Бюджетни разходи за извънредните мерки за енергийна

([15]) Препоръка на Съвета от 14 юли 2023 г. относно националната програма за реформи на Малта за 2023 г. и съдържаща становище на Съвета относно програмата за стабилност на Малта за 2023 г. (ОВ C 312, 1.9.2023 г., стр. 167).

([16]) Нетните първични разходи се определят като финансирани на национално равнище разходи след приспадане на i) дискреционните мерки по отношение на приходите, ii) разходите за лихви, iii) цикличните разходи за безработица и iv) еднократните и други временни мерки.

([17]) Стойността представлява равнището на годишните бюджетни разходи за тези мерки, включително приходите и разходите, и когато е приложимо, след приспадане на приходите от данъци върху извънредните печалби на доставчиците на енергия.

([18]) Мерките, които според Малта остават в сила до края на 2024 г., по принцип се приемат в прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. като имащи отражение върху бюджета и през 2025 г.

подкрепа, насочени към защита на уязвимите домакинства и предприятия, се оценяват на 0,2 % от БВП през 2024 г. (в сравнение с 0,1 % през 2023 г.), от които 0,2 % от БВП запазват ценовия сигнал за намаляване на търсенето на енергия и повишаване на енергийната ефективност (в сравнение с 0,1 % през 2023 г.).

(17) По-конкретно Съветът препоръча на Малта също така да запази финансираните на национално равнище публични инвестиции и да гарантира, че безвъзмездните средства от Механизма и други фондове на Съюза се усвояват ефективно, по-специално с цел насърчаване на екологичния и цифровия преход. Според прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. финансираните на национално равнище публични инвестиции се очаква да се увеличат от 2,6 % от БВП през 2023 г. до 2,8 % от БВП през 2024 г. Това е в съответствие с препоръките на Съвета. На свой ред, публичните разходи, финансирани с приходи от фондовете на Съюза, включително безвъзмездни средства по Механизма, се очаква да останат стабилни и да възлязат на 0,9 % от БВП през 2024 г.

(18) Въз основа на мерките на политиката, известни към крайната дата на изготвяне на прогнозата, и при условие че политиката остане непроменена, в прогнозата на Комисията от пролетта на 2024 г. се предвижда бюджетен дефицит от 3,9 % от БВП през 2025 г. Намаляването на дефицита през 2025 г. отразява главно очакваното намаление на разходите за мерките за енергийна подкрепа. Съотношението на консолидирания държавен дълг към БВП се очаква да нарасне до 52,6 % до края на 2025 г.

(19) В съответствие с член 19, параграф 3, буква б) от Регламент (ЕС) 2021/241 и критерий 2.2 от приложение V към него планът за възстановяване и устойчивост включва широк набор от взаимно подсилващи се реформи и инвестиции, които трябва да бъдат изпълнени до 2026 г. Очаква се тези реформи и инвестиции да спомогнат за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, посочени в съответните специфични за държавата препоръки. В този кратък срок бързото и ефективно изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително на главата за REPowerEU, е от съществено значение за повишаване на дългосрочната конкурентоспособност на Малта по време на екологичния и цифровия преход, като същевременно се гарантира социална справедливост. За да бъдат изпълнени ангажиментите по плана за възстановяване и устойчивост до август 2026 г., от съществено значение е Малта да продължи изпълнението на реформите и инвестициите. Систематичното участие на местните и регионалните органи, социалните партньори, гражданското общество и други съответни заинтересовани страни продължава да бъде от съществено значение, за да се гарантира широка ангажираност за успешното изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост.

(20) Като част от междинния преглед на фондовете по линия на политиката на сближаване, в съответствие с член 18 от Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета ([19]) от Малта се изисква да направи преглед на всяка програма по линия на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд плюс (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ) и Фонда за справедлив преход (ФСП) до март 2025 г., като вземе предвид, наред с другото, предизвикателствата, посочени в специфичните за държавата препоръки за 2024 г., както и своя национален план в областта на енергетиката и климата. Този преглед представлява основата за окончателното разпределение на финансирането от Съюза, включено във всяка програма. При все че Малта постигна напредък в прилагането на програми по линия на политиката на сближаване и Европейския стълб на социалните права, продължават да са налице предизвикателства. Ускоряването на изпълнението на програмите по линия на политиката на сближаване е от решаващо значение. Договорените в програмите приоритети продължават да бъдат актуални. Инвестициите в енергийна ефективност и енергия от възобновяеми източници са от ключово значение за постигане на икономии на енергия, укрепване на устойчивостта в енергийния сектор и намаляване на зависимостта на Малта от международни енергийни източници. Важно е да продължат инвестициите в устойчиви мултимодални решения и активна мобилност, за да се намалят задръстванията по пътищата и да се ограничат емисиите от автомобилния транспорт. Все още са необходими усилия, за да се гарантира устойчивостта на управлението на водите и отпадъчните води. Освен това са необходими практики на кръговата икономика, включително максимално увеличаване на потенциала за рециклиране, за да се намали депонирането и да се постигнат целите за рециклиране. В допълнение трябва да се насърчава ученето за възрастни, за да се повиши нивото на уменията на населението и да се намали недостигът на работна ръка. Социалната интеграция и интеграцията на пазара на труда на уязвимите групи следва да продължат да се насърчават с акцент върху гражданите на държави извън ЕС и хората с увреждания, както и върху равенството между половете. Малта би могла също така да използва платформата за стратегически технологии за Европа, създадена с Регламент (ЕС) 2024/795 на Европейския парламент и на Съвета ([20]), в подкрепа на стратегическата автономност на Съюза и конкурентоспособността и устойчивостта на промишлеността.

([19]) Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 г. за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ОВ L 231, 30.6.2021 г., стр. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([20]) Регламент (ЕС) 2024/795 на Европейския парламент и на Съвета от 29 февруари 2024 г. за създаване на платформата за стратегически технологии за Европа (STEP) и за изменение на Директива 2003/87/ЕО и на регламенти (ЕС) 2021/1058, (ЕС) 2021/1056, (ЕС) 2021/1057, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 223/2014, (ЕС) 2021/1060, (ЕС) 2021/523, (ЕС) 2021/695, (ЕС) 2021/697 и (ЕС) 2021/241 (ОВ L, 2024/795, 29.2.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(21) Освен икономическите и социалните предизвикателства, разгледани в рамките на плана за възстановяване и устойчивост и други фондове на Съюза, Малта е изправена пред няколко допълнителни предизвикателства, свързани с характеристики на данъчната система, които улесняват агресивното данъчно планиране, с образованието и уменията, с енергията от възобновяеми източници и с транспорта.

(22) Справянето с агресивното данъчно планиране продължава да бъде от ключово значение за подобряване на ефективността и справедливостта на данъчните системи. С оглед на разпространяването на отрицателните последици от стратегиите за агресивно данъчно планиране между държавите членки, координираните действия на националните политики на всички държави членки, които да допълват законодателството на Съюза, са от първостепенно значение. Малта предприе стъпки за справяне с практиките на агресивно данъчно планиране чрез изпълнение на предварително договорени международни и европейски инициативи и пое допълнителен ангажимент за справяне с проблема в своя план за възстановяване и устойчивост. Като част от програмата за реформи малтийското правителство прие нов закон за въвеждане на правила за трансферно ценообразуване, който започна да се прилага от януари 2024 г. Той има за цел да предотврати възможностите за прехвърляне на корпоративни печалби. Малта поръча също така независимо проучване на изходящите и входящите плащания (т.е. между лица, пребиваващи в Съюза, и лица, пребиваващи извън Съюза), което трябва да бъде последвано от законодателство. Въпреки това, докато в Малта не бъдат въведени данъци при източника върху плащанията на лихви, дивиденти и авторски и лицензионни възнаграждения, извършвани от дружества, установени в Малта, към юрисдикции с нулево и ниско данъчно облагане (т.е. всяка юрисдикция със законоустановена ставка на корпоративния подоходен данък под най-ниската законоустановена ставка на корпоративния подоходен данък в Съюза, която е 9 %) или еквивалентни защитни мерки, за да се гарантира, че тези плащания не се прехвърлят необложени към държави извън Съюза, рискът от двойно необлагане на тези печалби остава голям. Освен това третирането на местните дружества, които не са установени в страната, продължава да поражда риск от двойно данъчно необлагане както за дружествата, така и за физическите лица. Спазването на Директива (ЕС) 2022/2523 на Съвета ([21]), която ще се прилага единствено за големите корпорации, след като бъде въведена в Малта, ще реши проблема само частично.

(23) Недостигът на квалифицирана работна ръка и несъответствията между търсените и предлаганите умения представляват пречка за бъдещия растеж, конкурентоспособността и двойния преход. През първото тримесечие на 2024 г. недостигът на работна ръка бе докладван като фактор, ограничаващ производството в Малта, като недостигът е докладван около два пъти по-често от средния за Съюза в областта на услугите и промишлеността. Повече от две трети от дружествата съобщават за трудни за попълване свободни работни места за професии, изискващи специализирани умения в областта на информационните и комуникационните технологии. Последните резултати от Програмата на ОИСР за международно оценяване на учениците (PISA) показват, че Малта има един от най-високите дялове на ниски постижения в Съюза, което представлява сериозно предизвикателство за последващото развитие на умения. Около една трета от всички 15-годишни ученици по цялото социално-икономическо разпределение в Малта имат слаби резултати в областта на математиката, четенето и науките. Недостигът на учители е преодолян отчасти от заместващи учители, като нивото на квалификация е различно или по-ниско от изискваното за напълно квалифицирани учители. Преждевременното напускане на училище намалява, но остава над средното за Съюза, което увеличава и без това големия брой нискоквалифицирани възрастни. Въпреки че участието на възрастните в образованието и обучението като цяло (през последните 12 месеца) съответства на средното за Съюза, участието на нискоквалифицирани възрастни лица в обучението е слабо. По подобен начин, макар че през 2023 г. 63 % от възрастните са имали поне основни цифрови умения, разликите в равнищата на умения са значителни. Делът на учещите, записани в горната степен на средното професионално образование и обучение (ПОО), остава нисък. Укрепването на качеството на образованието чрез съсредоточаване върху основните умения, преодоляване на недостига на учители и даване на приоритет на професионалното развитие на учителите, за да се отговори по-добре на образователните потребности на учениците, като същевременно се повиши съответствието на малтийските системи за образование и обучение с нуждите на пазара на труда в тясно сътрудничество със социалните партньори, е от ключово значение за намаляване на ниските образователни резултати и сериозния недостиг и несъответствие на уменията.

(24) Продължаващо предизвикателство пред Малта е постигането на екологосъобразен икономически растеж, като се намери баланс между развитието и устойчивостта на околната среда. Екологичният преход на страната е възпрепятстван от доминиращата роля на изкопаемите горива в нейната енергийна система. През 2022 г. за Малта делът на енергията, получена от възобновяеми източници, в брутното крайно потребление на енергия беше 13,4 % — един от най-ниските дялове в Съюза. Това е доста под индикативния дял на възобновяемите източници на енергия на Малта от 28 % като принос към обвързващата цел на Съюза за дял на енергията от възобновяеми източници от 42,5 % до 2030 г. Почти всички инсталирани мощности за енергия от възобновяеми източници са слънчеви инсталации на сушата, които бавно нарастват (с 4 % през 2023 г.). Текущата реформа, заложена в националния план за възстановяване и устойчивост, която прави задължителни инсталациите за слънчева енергия в някои нови сгради и съкращава сроковете за издаване на разрешения за проекти за енергия от възобновяеми източници, следва да

([21]) Директива (ЕС) 2022/2523 на Съвета от 14 декември 2022 г. за гарантиране на глобално минимално равнище на данъчно облагане на многонационалните групи от предприятия и големите национални групи в Съюза (ОВ L 328, 22.12.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2523/oj).

увеличи внедряването на тези инсталации. Малта има значителен потенциал за слънчева и вятърна енергия от разположени в морето инсталации в своята изключителна икономическа зона. Този потенциал обаче остава неизползван. Способността на Малта да внедрява възобновяеми енергийни източници, като същевременно подобрява сигурността на енергийните си доставки, зависи и от нейния напредък в изграждането на втория междусистемен електропровод с Италия и непрестанното укрепване на собствената национална електроенергийна мрежа, включително чрез инвестиции в решения за акумулиране на енергия с батерии.

(25) Намаляването на задръстванията по пътищата и високите емисии от автомобилния транспорт е ключов приоритет за справяне с предизвикателството, свързано с устойчивостта. Емисиите на парникови газове от автомобилния транспорт са се увеличили с 23,3 % в сравнение с 2005 г. Леките автомобили съставляват 86 % от пътническия транспорт в Малта, като този процент нараства. Задръстванията продължават да бъдат основното транспортно предизвикателство в Малта, което засяга и конкурентоспособността на островите, и поради това е необходимо значително увеличаване на усилията. За да насърчи алтернативния морски колективен транспорт, Малта реализира вътрешна пристанищна фериботна мрежа чрез модернизиране на местата за разтоварване на фериботи с подкрепата на Европейския фонд за регионално развитие. Освен това Малта планира да стимулира устойчивата мултимодална градска мобилност с изграждането на 17,5 km инфраструктура за чист градски транспорт чрез финансиране по линия на сближаването, включително пешеходни пътеки и велосипедни алеи.

(26) С оглед на тясната взаимообвързаност между икономиките на държавите членки от еврозоната и колективния им принос за функционирането на Икономическия и паричен съюз, през 2024 г. Съветът препоръча на държавите членки от еврозоната да предприемат действия, включително чрез своите планове за възстановяване и устойчивост, за да изпълнят Препоръката от 2024 г. относно еврозоната. За Малта препоръки 1, 2, 3 и 4 спомагат за изпълнението на първата, втората, третата и четвъртата препоръка, изложени в Препоръката от 2024 г. относно еврозоната,

ПРЕПОРЪЧВА на Малта да предприеме през 2024 г. и 2025 г. следните действия:

1. Да представи своевременно средносрочния фискално-структурен план. В съответствие с изискванията на реформирания Пакт за стабилност и растеж да ограничи растежа на нетните разходи ([22]) през 2025 г. до равнище, съобразено, наред с другото, с намаляването на дефицита по консолидирания държавен бюджет до референтната стойност по Договора от 3 % от БВП и поддържането на разумно равнище на консолидирания държавен дълг в средносрочен план. Да прекрати постепенно извънредните мерки за енергийна подкрепа до зимата на 2024/2025 г. Да предприеме действия във връзка с оставащите рискове, свързани с агресивното данъчно планиране, да въведе данък, удържан при източника, върху изходящите плащания или еквивалентни защитни мерки и да измени правилата за дружествата, които не са установени в страната.

2. Да продължи бързото и ефективно изпълнение на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU, като осигури приключването на реформите и инвестициите до август 2026 г. Да ускори изпълнението на програмите по линия на политиката на сближаване. В контекста на междинния преглед на тези програми да продължи да се съсредоточава върху договорените приоритети, като същевременно взема предвид възможностите, предоставени от инициативата „Платформа за стратегически технологии за Европа“ за подобряване на конкурентоспособността.

3. Да подобри качеството и съответствието на образованието и обучението с нуждите на пазара на труда, за да се преодолеят ниските образователни резултати, както и сериозният недостиг и несъответствието на уменията, по-специално чрез насърчаване на основните умения на учещите и професионалното развитие на учителите.

4. Да ускори внедряването на енергия от възобновяеми източници чрез широкомащабни проекти, както и чрез малки инвестиции в пряко производство и потребление на енергия. Да предприеме действия във връзка със задръстванията по пътищата чрез подобряване на качеството и ефективността на обществения транспорт и да увеличи инвестициите в инфраструктура за „мека мобилност“.

Съставено в Люксембург на 21 октомври 2024 година.

За Съвета

Председател

NAGY I.

([22]) Съгласно член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2024/1263 „нетни разходи“ означава публичните разходи след приспадане на разходите за лихви, дискреционните мерки по отношение на приходите, разходите по програми на Съюза, изцяло покрити от приходи от фондове на Съюза, националните разходи за съфинансиране на програми, финансирани от Съюза, цикличните елементи на разходите за обезщетения за безработица, както и еднократните и други временни мерки.